

John Flanders ... de lezers van mijn generatie of ouder kennen hem ongetwijfeld als auteur van de *Vlaamse Filmpjes*. Ikzelf las ze al vóór mijn tienerjaren, als welkome afwisseling van het betuttelende *Zonneland*, net als de *Vlaamse Filmpjes* uitgegeven door de 'firma' Averbode. Toen ik de 'echte' literatuur ontdekte, heb ik ze allemaal bij het oud papier gezet. Nu schuim ik de tweedehandsmarkten af, op zoek naar edities van toen, beseffend dat de *Vlaamse Filmpjes* me de liefde voor het lezen hebben bijgebracht. Pas in 2002 'ontdekte' ik in het boek *Gent, de dubbelzinnige*¹ dat John Flanders (net als Jean Ray pseudoniem van Raymond De Kremer) de neef was van niemand minder dan Edward Anseele. In het boek vertelt Geert Vandamme dat De Kremers roman *Malpertuis*, in 1971 meesterlijk verfilmd door Harry Kümel met Orson Welles in de hoofdrol, eigenlijk een afrekening was met het (Gentse) socialisme. Over het hoe en waarom van die afrekening ben ik lang op mijn honger blijven zitten. Tot dit jaar, toen de biografie over John Flanders/Jean Ray van de hand van Geert Vandamme verscheen. Blijkbaar heeft hij er al die jaren in stilte aan gewerkt. Ik ben heel dankbaar dat we zijn boek in Amsab-ISG mochten voorstellen en dat Geert Vandamme speciaal voor dit nummer een stuk schreef over de bizarre relatie van Raymond De Kremer met zijn oom Edward Anseele.

Minstens even intrigerend is het verhaal dat Hans Schippers, een Nederlands sociaal historicus, in dit nummer brengt. Schippers deed onderzoek naar de Westerweelgroep, een kleine Nederlandse verzetsorganisatie die van juli 1942 tot het najaar van 1944 actief was. De groep hielp Joodse Palestijnen onderduiken of bracht hen via België en Frankrijk naar Spanje. Daarvoor werkte de Westerweelgroep enige tijd samen met de Antwerpse smokkelaar Henri 'Rik' Lelièvre. Lelièvre was met de woorden van Schippers 'een avonturier en opportunist eerste klas'. Hij werkte voor de bezetter maar was ook lid van een anti-Duitse organisatie, waarvoor hij vanaf het najaar van 1942 verzetsstrijders en geallieerde piloten naar Noord-Frankrijk bracht. Schippers houdt een genuanceerd pleidooi voor een man die zeker geen verzetsheld was, maar die wel mensen in veiligheid heeft gebracht en uiteindelijk is gestorven in een concentratiekamp.

Dat vele duizenden Vlamingen de grens naar Frankrijk en Nederland overstaken om er seizoenarbeid te verrichten of naar Wallonië trokken om in de mijnen te gaan werken, is meer dan bekend. Maar dat ook Nederlanders de grens overstaken richting Luikse mijnen is veel minder geweten.

Willibrord Rutten, hoofd onderzoek van het Sociaal Historisch Centrum voor Lim-

burg aan de Universiteit Maastricht, licht dit vergeten stuk geschiedenis over de *frontaliers hollandais* voor ons toe.

In de bijdrage van Davy Verbeke lezen we hoe de opleiding geschiedenis van de UGent op een originele manier samenwerkt met *Brood & Rozen* en drie andere wetenschappelijke tijdschriften.

Archivaris Martijn Vandenbroucke vertelt vervolgens over de typische kenmerken en uitdagingen van kabinetsarchieven. Hij belicht er twee (of delen ervan) die hij recent verwerkte, namelijk die van Edmond Leburton en Willy Claes, twee socialistische politici die in de jaren 1970 en 1980 hun stempel op het Belgische staatsbestel drukten.

In de boekenrubriek stelt Donald Weber *Skopiumschiivers* van Paya Germonprez voor: 'een kleurrijke caleidoscoop van snippers, verhalen, mijmeringen, legenden, verzinsels en bakken weemoed'. Jean Paul Van Bendegem las voor ons de memoires van enfant terrible Guido Lauwaert: 'geestig en amusant om lezen, vlot geschreven, venijnig bij momenten, ja zelfs een *soupçon* van kwaadaardigheid die zich even toont ...'

Paule Verbruggen